

Międzynarodowy Standard Rachunkowości 41 „Rolnictwo” a realia jego wprowadzenia w Polsce

*Andrzej Marcin Bernacki*¹

Streszczenie

Historia prowadzonej księgowości w okresie II Rzeczypospolitej, jak i przykłady krajów Europy Zachodniej, potwierdzają praktyczną i teoretyczną przydatność rachunkowości dla celów podatkowych oraz podejmowania decyzji produkcyjnych. Międzynarodowy Standard Rachunkowości 41 „Rolnictwo” i decyzja o jego wprowadzeniu przesądzają w sposób jednoznaczny jego wprowadzenie w gospodarstwach rodzinnych, wysokotowarowych w Polsce.

International Standard 41 „Agriculture” and the reality of its implementation in Poland

Summary

The history of accounting during the Second Polish Republic as well as examples of countries from Western Europe confirm the practical and theoretical aptitude of accounting for taxation purposes as well as making production decisions. International Standard 41 „Agriculture” and especially the decision of its introduction poses the issue of its implementation in highly productive family-owned homesteads in Poland.

---

¹ Prof. dr hab. Andrzej Marcin Bernacki, Polsko-Japońska Wyższa Szkoła Technik Komputerowych, Katedra Rachunkowości i Bankowości Informatycznej, Warszawa.

Wycena bilansowa instrumentów finansowych na przykładzie syntetycznych strategii opcyjnych

*Paweł Bielawski*²

Streszczenie

W artykule przedstawiono metody tworzenia podstawowych instrumentów syntetycznych na podstawie parytetu opcji kupna i opcji sprzedaży. Zasada parytetu powstała na podstawie modelu wyceny opcji kupna Blacka-Scholesa. Na podstawie parytetu opcji kupna i opcji sprzedaży można zbudować syntetyczną akcję, opcję kupna, opcję sprzedaży oraz inwestycję o stopie zwrotu wolnej od ryzyka. W analogiczny sposób można konstruować inne instrumenty syntetyczne. Analiza związków zachodzących między instrumentami bazowymi i derywatami prowadzi do stwierdzenia, że każdy z tych instrumentów może być zastąpiony przez odpowiednią kombinację pozostałych.

Na podstawie parytetu opcji kupna i opcji sprzedaży zostały zbudowane strategie opcyjne typu stelaż, strangle, spread motyla na instrumentach syntetycznych. Do wyceny bilansowej przedstawionych syntetycznych strategii opcyjnych wykorzystano dwie rachunkowe metody wyceny: cenę nabycia i wartość rynkową.

Accounting valuation of financial instruments based on synthetic option strategies

Summary

The article describes basic methods of creating synthetic instruments based on call-put parity. The call-put parity is derived from the Black-Scholes model. By applying call-put parity it is possible to create synthetic shares, risk free rate investment, and call and put options. Analogically it is possible to construct other synthetic instruments. The analysis of interactions between base instruments and derivatives lets us assume that any instrument may be replicated by appropriate combination of others.

Basing on call-put parity some main structures were created, i.e.: strangle, straddle butterfly – all composed of synthetic instruments. For balance valuation of synthetic option strategies, two accounting methods are used: historical cost and market value.

---

² Dr Paweł Bielawski, Akademia Ekonomiczna w Krakowie, Katedra Rachunkowości, adiunkt.

Przyczynek do dyskusji nad teorią pomiaru w rachunkowości

*Włodzimierz Brzezina*³
*Jadwiga Knop*⁴

Streszczenie

Rachunkowość jest ujmowana jako teoria pomiaru działalności gospodarczej podmiotów. Teoria pomiaru jest podana przez amerykańskiego teoretyka japońskiego pochodzenia, Y. Ijiri'ego, w formie trzech aksjomatów. Autorzy proponują nieco ogólniejszą definicję pomiaru w rachunkowości, która powinna być eksponowana w każdym podręczniku ogólnej teorii rachunkowości.

Contribution to discussion on measurement theory in accounting

Summary

Accounting is presented as a theory of business activities measurement. Measurement theory is described by Y. Ijiri, an American theorist of Japanese origin, in the form of three axioms. The authors of this paper propose a more universal definition of accounting measurement. It should be included in every handbook of accounting theory.

---

³ Prof. dr hab. Włodzimierz Brzezina, Politechnika Częstochowska.

⁴ Dr Jadwiga Knop, Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie.

Teoretyczne przesłanki wartości godziwej

*Mieczysław Dobija*⁵

Streszczenie

Kapitał jest zdolnością do wykonywania pracy, a wartość jest koncentracją tej zdolności w obiekcie. W fizyce zdolność do wykonywania pracy nazywa się energią i ma swoją znaczącą teorię zwaną termodynamiką. Koncepcja energii pojawiła się w fizyce dopiero w XIX stuleciu, natomiast systemy rachunkowości, zorganizowane w celu mierzenia stanu i zmian kapitału w gospodarowaniu, pojawiły się znacznie wcześniej, już w XIV wieku.

Ekonomiści, mimo wielu wysiłków, nie potrafili uzgodnić znaczenia kategorii kapitału i dlatego wciąż utrzymuje się stan rozdzielania. Powoduje to brak konsekwentnych określeń wielu kategorii ekonomicznych oraz małą znajomość roli premii za ryzyko, jako stałej ekonomicznej, kształtującej godziwe płace, godziwe ceny i stopy dyskontowe.

W opracowaniu przedstawiono rolę premii za ryzyko w kształtowaniu wartości godziwych oraz metody jej pomiaru w różnych dziedzinach ekonomii. Wskazano prawidłowy sposób estymacji premii za ryzyko na rynku kapitałowym.

Theoretical premises of fair value

Summary

In economic language, ability for doing work means an economic power that is called capital. Academics have not been fully aware of this connection through many years. Much of the trouble with real economies, and economic theories as well, has its roots in the lack of reconciliation of energy concept with physics and economics. Thermodynamics explains spontaneous dispersion of energy. This phenomenon is a reason of the risk premium existence, which manifests itself in capital considerations. The risk premium is an essential economic constant, which shapes interest and discount rates, wages and salaries, prices and rate of returns under conditions of free market exchanges. The risk premium as an essential economic category exists in the theory of finance, theory of capital, and in human capital considerations. Some significant opinions, well representing state of art, in the USA at least, have been introduced during „Research Roundtable Discussion: The Market Risk Premium” conducted by I. Welch. According to present research the risk premium is a constant, and as such it needs not any theory; only measurements. We have to refer to the idea of constants as known in physics in order to realise their unusual meaning in the understanding of nature. Similarly to the role of other constants in physics the risk premium size shapes economic relations provided exchanges are made in a free economy. All fair values refer to the risk premium size.

---

⁵ Prof. zw. dr hab. Mieczysław Dobija, Akademia Ekonomiczna w Krakowie, Wydział Zarządzania, Kierownik Katedry Rachunkowości.

Ujawnianie kapitału marki w rachunkowości - wyniki badań empirycznych

*Jerzy Gierusz*⁶
*Aleksandra Paszkiewicz*⁷

Streszczenie

Marka może stanowić poważną część wartości całego przedsiębiorstwa. Na przykład nazwa marki Coca-Cola, która nie pojawia się w bilansie tego przedsiębiorstwa, jest według brytyjskiej firmy konsultingowej Interbrand wyceniana na około 67,5 miliarda dolarów. Kwota ta stanowi obecnie około 50% wartości rynkowej firmy. Źródłem wartości marki jest tzw. kapitał marki (Brand Equity).

Na znaczenie tej kategorii, jako mającego wymierną wartość finansową, strategicznego składnika zasobów, zwrócono uwagę już na początku lat osiemdziesiątych. Osiągnięcie przez większość rynków etapu nasycenia, ogromny wzrost kosztów marketingowych (głównie reklamy) oraz rosnąca siła kanałów dystrybucji przyczyniły się do gwałtownego zwiększenia kosztów, a także ryzyka wprowadzania nowych marek na rynek. Wtedy też miały miejsce liczne, wielomiliardowych wartości, akwizycje firm, których celem było przede wszystkim przejęcie znanych marek.

Marka jako istotny czynnik wpływający na wartość przedsiębiorstwa i jego pozycję konkurencyjną powinna podlegać pomiarowi wartości i ocenie oraz być ujawniana w sprawozdaniu finansowym. W świetle zasad nadrzędnych rachunkowości finansowej oraz wobec ograniczeń stosowanych dotąd metod pomiaru wartości, najlepszą formą prezentacji kapitału marki jest raport roczny. Celowe i możliwe jest wykorzystanie do kreowania kapitału marki właściwych metod zarządzania, w tym narzędzi oferowanych przez rachunkowość zarządczą.

W artykule przedstawiono wyniki badań empirycznych, co do zakresu i formy ujawnień, których przedmiot stanowiły raporty roczne polskich przedsiębiorstw posiadających najbardziej wartościowe marki.

---

⁶ Prof. Uniwersytetu Gdańskiego dr hab. Jerzy Gierusz, Uniwersytet Gdański.

⁷ Dr Aleksandra Paszkiewicz, Uniwersytet Gdański.

Brand equity disclosures in accounting - results of empirical research

Summary

The brand can represent a significant part of the value of a whole company. For example, the name of famous Coca-Cola, which is not disclosed in the balance sheet of this corporation, according to the British consulting group, Interbrand, is estimated to be worth almost 67.5 billion dollars. This amount represents about 50% of the firm's current market value. Brand equity is considered to be the source of brand value. This category came into prominence and started to be perceived as an important element of company resources at the beginning of the 1980s. Reaching the saturation level by most of the consumer markets, dramatic inflation of marketing and especially advertising costs and growing importance of the distribution channels are the main factors of increasing introduction costs for brands as well as increasing risk of this introduction. Also there were many high-value acquisition transactions, whose main goal was to take over popular brands.

Brand equity may be defined as a set of assets and liabilities – more generally – strengths and weaknesses that add to or subtract from value to a product or service, which are: brand loyalty, awareness, perceived quality and associations (brand image).

Brand – as an important factor which has influence on the company value and its competitive position – should be measured and disclosed in the financial statements. In the light of main financial accounting concepts and in the face of limitations (restrictions) of currently used methods of valuation, the annual report is the best form of brand equity presentation. For building brand equity it is useful and possible to use appropriate method of management (also tools offered by management accounting).

Deciding that the annual report would probably be the best medium for brand equity presentation, the authors would like to find out what the current state of art is – What the character and range of information about brands published in annual reports was like? What the companies wanted to show investors and other users of annual reports? The findings of the research indicate that there are tendencies to voluntarily present disclosures of brands in annual reports. But the character and range of these disclosures were very different, so as a result it was very difficult to compare that information both with regard to space and time.

Dylematy współczesnej rachunkowości. Artykuł dyskusyjny

*Maria Gmytrasiewicz*⁸

Streszczenie

Referat jest poświęcony zagadnieniom metod i zasad rachunkowości oraz ich relacjom z założeniami Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej. Zdaniem Autorki, nowe jakościowo atrybuty informacji sprawozdawczych, a zwłaszcza ich prospektywny charakter, naruszają istotę true and fair view i wychodzą poza tradycyjnie rozumiane cechy metodologii rachunkowości. Dotyczy to zwłaszcza procedury ustalania wyniku finansowego i kwalifikowania operacji wynikowych. Co więcej, zdaniem Autorki, zacierają się granice między rachunkowością finansową a rachunkowością zarządczą. Teoria rachunkowości powinna w związku z tym zrewidować jej klasyczne zasady i koncepcje oraz odpowiedzieć na wiele pytań wywołanych zmianami w funkcji informacyjnej rachunkowości.

Dilemmas in contemporary accounting. Discussion paper

Summary

The article addresses the issue of accounting methods and principles and their relation with the concepts of International Financial Reporting Standards. According to the author, new quality of the attributes of reported information, (especially its prospectiveness) violates the conception of true and fair view presentation and goes far beyond traditional features of accounting methodology. Especially, it concerns the procedure of determining financial results. What is more, the border line between financial and management accounting becomes less distinct. Therefore, the theory of accounting should revise its classical principles and conceptions and give answer to many questions concerning the changes of information-provision function of accounting.

---

⁸ Prof. dr hab. Maria Gmytrasiewicz, Szkoła Główna Handlowa, Katedra Rachunkowości.

Zalety i wady Krajowego Standardu Rachunkowości nr 1 „Rachunek przepływów pieniężnych”

*Waldemar Gos*⁹

Streszczenie

W niniejszym artykule dokonuje się oceny praktycznej przydatności Krajowego Standardu Rachunkowości nr 1 „Rachunek przepływów pieniężnych”. Rozważania na temat zalet i wad niniejszego standardu przedstawia się również w porównaniu do Międzynarodowego Standardu Rachunkowości nr 7.

Strengths and weaknesses of the National Accounting Standard No. 1 „A cash flow statement”

Summary

The purpose of this article is to give an opinion about the National Accounting Standard No. 1 „A Cash Flow Statement”. The paper presents strong and weak points of the standard and compares it to the International Accounting Standard No. 7.

---

⁹ Prof. Uniwersytetu Szczecińskiego dr hab. Waldemar Gos, Uniwersytet Szczeciński, Katedra Rachunkowości.

Psychologiczne i ekonomiczne źródła oszustw księgowych

*Aldona Kamela-Sowińska*¹⁰

Streszczenie

Oszustwa są nieodłączną częścią prowadzenia gospodarki i są tak stare jak samo gospodarowanie. Przejawiają się w postaci oszustw menedżerskich, transakcyjnych, kłamstw, kręctw i matactwa. Ostatnio na światło dzienne wyszły oszustwa popełniane w rachunkowości. Ich skutki mogą być bardzo zgubne dla inwestorów, akcjonariuszy, fiskusa i ogółu obywateli.

Oszustwa księgowe mają swoje źródła o różnym charakterze. Mogą to być psychologiczne uwarunkowania podejmowania decyzji przez zarząd. Oszukańcze praktyki rachunkowości często wynikają z przesłanek ekonomicznych i sytuacji gospodarującego podmiotu. Tym dwom, psychologicznym i ekonomicznym, źródłom podejmowania decyzji jest poświęcony artykuł. Autorka podaje konkretne sytuacje, w których może dochodzić do fałszowania danych w sprawozdaniach finansowych.

Psychological and economic causes of accounting fraud

Summary

Fraud is an inherent part of the economy as old as economic activity itself. It takes the form of managerial and transactional fraud, deception, swindles, and corrupt practices. Recently a number of corrupt accounting practices have been brought to light. Their results may be detrimental to investors, shareholders, the fisc and the general public.

Accounting fraud stems from various sources. These may be, for instance, the psychological determinants of management decision-making. Fraudulent accounting practices are often caused by economic factors and the situation of a business entity. This article investigates these two types of decision-making determinants, i.e. the psychological and economic factors. The author discusses various practical situations which may lead to manipulation of data reported in financial statements.

---

¹⁰ Prof. dr hab. Aldona Kamela-Sowińska, Wyższa Szkoła Handlu i Rachunkowości w Poznaniu, Katedra Rachunkowości.

Granice dążenia do dokładności informacyjnej sprawozdania finansowego na przykładzie odwracania dyskonta

*Anna Karmańska*¹¹

Streszczenie

Opracowanie podkreśla konieczność poszukiwania odpowiedzi na kardynalne pytanie o granice dążenia do dokładności informacyjnej sprawozdania finansowego. Przykładem ilustrującym ten problem jest technika dyskontowania i stosowane w jej ramach „odwracanie dyskonta”.

Na tym tle artykuł podnosi jednak kwestie o bardziej generalnym znaczeniu w dziedzinie rachunkowości. Autorka formułuje bowiem zachęcające do dyskusji pytania: (1) Jaka jest granica kierowania się użytecznością, istotnością decyzyjną wyceny bilansowej przy wyborze metod tej wyceny? Co tę granicę może identyfikować i czy można to zmierzyć? (2) Czy zasada dbałości o ujmowanie w księgach rachunkowych zjawisk związanych z działalnością przedsiębiorstwa zgodnie z treścią ekonomiczną odnosi się także do ich skutków, w postaci konceptualnego wymiaru wynikającego z odwracania dyskonta (które w tym miejscu jest przedmiotem przykładowych rozważań)? (3) Czy należy stosować złożone rozwiązania odnoszące się do wyceny bilansowej, których sens ekonomiczny wymaga bardzo szczegółowych ustaleń, a znaczenie decyzyjne dla interesariuszy nie może być w odniesieniu do tych ustaleń bezpośrednio przyporządkowane? (4) Czy rozwiązanie proponowane jako dokładniejsze (bez względu na koszty związane z jego stosowaniem), ale nie wymienione w Międzynarodowych Standardach Sprawozdawczości Finansowej, należy uznać za niezgodne z tym prawem bilansowym? (5) Czy pozostają one w sprzeczności z zasadą „rzetelnej prezentacji informacji”?

---

¹¹ Prof. SGH dr hab. Anna Karmańska, Szkoła Główna Handlowa, Katedra Rachunkowości, profesor nadzwyczajny.

Limits to information accuracy of financial statements – the example of reversal of discounting

Summary

This article first raises the cardinal question of the limits to seeking accuracy of information provided in financial statements. An example illustrating this problem is the discounting technique and reversal of the discounting.

Against this background the author raises a more general issue relevant to accounting, by posing the following thought-provoking questions: (1) Where is the limit to regarding the decision relevance and usefulness of accounting valuation as factors determining the choice of the methods of this valuation? Is it possible to identify this limit? (2) Does the principle of accounting for business transactions and events in accordance with their economic substance also apply to their effects in the form of a conceptual dimension resulting from the reversal of discounting (taken as an example)? (3) Is it sensible to use complex valuation procedures whose economic sense requires very precise definitions and yet their decision relevance is not directly identifiable? (4) Should solutions proposed as more accurate (regardless of their costs), but not included in International Financial Reporting Standards, be regarded as not complying with these standards? (5) Are they in contradiction with the principle of true and fair presentation?

Zastosowanie zbilansowanej karty dokonań przy ocenie projektów inwestycyjnych

*Andrzej Piosik*¹²

Streszczenie

Celem artykułu jest wykazanie możliwości wspomaganie budżetowania kapitałowego przez zbiory informacji generowane za pomocą zbilansowanej karty dokonań (ZKD), przedstawienie metodyki budżetowania kapitałowego z zastosowaniem ZKD oraz określenie uwarunkowań stosowania tych informacji. ZKD może wspomagać analizę propozycji i inicjatyw wymagających wysokich nakładów inicjujących, których efekty rozkładają się na kilka lat. Podkreślono możliwość bezpośredniego uwzględniania w budżetowaniu kapitałowym informacji odnośnie do relacji przyczynowo-skutkowych, jakie zachodzą między dokonaniem klasyfikowanymi według perspektyw ZKD. Uwzględnienie tych relacji jest uwarunkowane opracowaniem modelu zależności przyczynowo-skutkowych między dokonaniem oraz szacowaniem jego parametrów. W artykule analizowano przykładowe relacje między dokonaniem finansowymi oraz wynikami definiowanymi w pozostałych perspektywach ZKD. Zademonstrowano zatem możliwość określenia wpływu zmian dokonania wywołanych przez projekt na przepływy pieniężne szacowane na poszczególne lata cyklu życia projektu.

W artykule oceniono także wpływ ZKD na tryb budżetowania kapitałowego. Uwagę koncentrowano na skutkach projektu z punktu widzenia dokonania pozafinansowych w poszczególnych perspektywach ZKD w całym cyklu życia projektu, z podziałem na okresy przynajmniej roczne. Następnie analizowano skutki finansowe zmian dokonania w perspektywie uczenia się i rozwoju, procesów wewnętrznych oraz klienta. Analiza była przyrostowa, tzn. uwzględniająca wyłącznie rezultaty dokonania wynikające z potencjalnej akceptacji projektu. Wykazano zatem możliwość integracji budżetowania kapitałowego, w tym podstawowej jego metody – NPV, ze zbilansowaną kartą dokonania.

---

¹² Dr hab. Andrzej Piosik, prof. AE, Katedra Rachunkowości, Akademia Ekonomiczna im. Karola Adamieckiego w Katowicach.

The use of balanced scorecard (BSC) in investment projects appraisal

Summary

The purpose of this article is to present the possibility of the application of the information generated by BSC in capital budgeting. In addition to this, we would like to demonstrate the influence of BSC on capital budgeting procedure and to analyse the conditions of the application of BSC in capital budgeting. It is possible to support the managerial analysis of the initiatives which require large initial cash outlays and generate results in the long run. In the article, we focused on the possibility of embedding directly the information about the relations among the performance measures in capital budgeting. The inclusion of these relations in capital budgeting is conditioned by the modeling of performance measures. We analyzed the representative links between financial performance and the results defined in other than financial perspectives of BSC. The influence of change of performance on projected cash-flow was demonstrated for all periods of the project.

The impact on the capital budgeting procedure of information generated by BSC was described. The focus was on the analysis of change of performance on project cash-flow. The analysis was incremental; this indicates that only the results of the evaluated project were analysed. By using the methodology described in the article the possibility of integration of BSC with capital budgeting (including NPV method) was demonstrated.

Badanie przez biegłych rewidentów rocznych sprawozdań finansowych podmiotów gospodarczych stosujących nadzór, kontrolę i audyt wewnętrzny

*Kazimierz Sawicki*¹³

Streszczenie

Biegły rewident badający sprawozdanie finansowe jednostki powinien korzystać z wszystkich dostępnych źródeł, które mogą mu ułatwić określenie dziedzin i zagadnień obarczonych wysokim stopniem ryzyka i dlatego wymagających szczególnie wnikliwego badania. Duże znaczenie dla biegłego rewidenta ma ocena rzetelności, wiarygodności i skuteczności funkcjonującej w podmiocie gospodarczym kontroli wewnętrznej i audytu wewnętrznego, jak też ocena jakości nadzoru sprawowanego przez kompetentne osoby.

W artykule przedstawiono charakterystykę kontroli wewnętrznej i audytu wewnętrznego oraz zasady korzystania przez biegłego rewidenta z ich wyników. Zaznaczono, że bez względu na zakres i sposób wykorzystania materiałów z kontroli i audytu wewnętrznego, odpowiedzialność za wyrażoną opinią o zbadanym sprawozdaniu finansowym zawsze ponosi biegły rewident.

Auditing of annual financial statements of the enterprises using supervision, control and internal audit

Summary

The auditor who examines a financial statement of an enterprise should use all available sources of information which might help him to identify all these spheres and issues which are connected with a high level of risk and because of that need a very detailed examination. Very important for the auditor is giving an opinion about dependability, reliability and efficiency of internal control and internal audit of an enterprise, and also giving an opinion about the quality of supervision performed by competent persons.

The paper presents characterization of internal control and internal audit and rules of using their results by the auditor. It has been pointed out that no matter what the range and way of using materials provided by control and internal audit will be, the auditor is always responsible for the opinion given about an audited financial statement.

---

¹³ Prof. zw. dr hab. Kazimierz Sawicki, Uniwersytet Szczeciński, Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania, Katedra Rachunkowości.

Użyteczność decyzyjna informacji zawartych w sprawozdawczości finansowej

*Maria Smerda*¹⁴

Streszczenie

Celem raportów finansowych jest dostarczenie informacji dla obecnych i przyszłych partnerów jednostki gospodarczej, a także dla społeczeństwa. Z teoretycznego punktu widzenia nie jest jasne, jak cele te osiągnąć wykorzystując dane raportów finansowych. Dyskusja na ten temat wymaga wyjaśnienia znaczenia użyteczności decyzyjnej, koncepcji pomiarowej zdarzeń gospodarczych i pozycji finansowej, ze szczególnym uwzględnieniem ujemnych stron raportowania finansowego.

Zagadnienia te są pokazane w następujących częściach artykułu: część druga wyjaśnia pojęcie użyteczności decyzyjnej i w tym kontekście koncepcje pomiaru bogactwa i zysku stosowane w sprawozdawczości finansowej. Część trzecia wskazuje na ograniczenia rachunku przepływów środków pieniężnych, szczególnie w aspekcie przewidywanych przepływów gotówkowych. Konkluzję zawarto w części czwartej.

Usefulness for decision making of information provided by financial statements

Summary

Financial reporting aims to provide information to actual and potential contracting partners of an enterprise and to the public. From theoretical point of view, it is not clear if and how these objectives can really be achieved by financial reporting. To discuss this topic, it is necessary to explain what decision usefulness means, what the concepts of measuring financial position and performance are, and especially what drawbacks are generally associated with financial reporting.

The article is organized as follows: Section 2 explains the term decision usefulness as well as ambitious concepts of using financial statements to measure wealth and income. Section 3 shows some limitations of the statement of cash flows, especially in helping to make cash flow predictions. Section 4 concludes.

---

¹⁴ Prof. AE dr hab. Maria Smejda, Akademia Ekonomiczna w Katowicach, Katedra Rachunkowości, Kierownik Zakładu Rachunkowości Bankowej i Ubezpieczeniowej.

Kryteria wyodrębniania segmentów działalności według MSR 14

*Sławomir Sojak*¹⁵

Streszczenie

Zgodnie z zaleceniami MSR 14 Sprawozdawczość dotycząca segmentów działalności, jego podstawowym celem jest dostarczenie nowych informacji sprawozdawczych pozwalających lepiej zorientować się ich użytkownikom w pełniejszej ocenie działalności jednostek gospodarczych. Artykuł dokonuje analizy definicji segmentu działalności według kryteriów jakościowych i ilościowych, zawiera charakterystyki klasyfikujące działalność gospodarczą do segmentów branżowych i geograficznych, podaje wielkości graniczne dotyczące poziomu sprzedaży, osiąganego wyniku i wielkości aktywów zalecane do wyodrębnienia tych segmentów.

The criteria for distinguishing business activity segments according to IAS 14

Summary

In accordance with the recommendations included in IAS 14 Segment Reporting its major aim is to provide new reports allowing their users to get a broader picture of business activity of economic entities. The article analyzes the definition of a business activity segment according to the quality and quantity criteria, offers classifications of business activities into business and geographical segments, and presents border values concerning the level of sales, the achieved result, and the level of assets recommended for distinguishing these segments.

---

¹⁵ Prof. Dr hab. Sławomir Sojak, Kierownik Katedry, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu.

Od zróżnicowania do konwergencji rachunkowości zarządczej

*Anna Szychta*¹⁶

Streszczenie

W artykule autorka nawiązuje do dyskusji toczącej się od kilku lat na łamach zagranicznych czasopism naukowych z zakresu rachunkowości zarządczej na temat zarysowującej się zbieżności w odniesieniu do koncepcji i praktyki rachunkowości zarządczej. Tendencje konwergencyjne w tej dziedzinie można zaobserwować nie tylko w krajach zachodnich, lecz również w innych częściach świata, w tym także w Polsce.

W opracowaniu główny nacisk został położony na czynniki powodujące zróżnicowanie rozwoju rachunkowości zarządczej w krajach i regionach świata oraz na czynniki prowadzące do upodobniania się praktyki w tej dziedzinie. Następnie zostały omówione najważniejsze wyniki dwóch badań ankietowych, przeprowadzonych przez autorkę (w 1999 r. i 2005 r.), które dotyczyły stanu zastosowania metod rachunkowości zarządczej w przedsiębiorstwach w Polsce objętych badaniami oraz zmian zachodzących w tym zakresie.

From diversity to convergence in management accounting

Summary

This paper relates to the discussion taking place in recent years in foreign management accounting journals, concerning the issue of growing convergence of management accounting concepts and practices. Tendency towards convergence in this field can be observed not only in western countries, but also in other parts of the world, including Poland.

The main focus of the article is on the factors determining the diversity in management accounting development across the world, as well as factors leading to convergence in this sphere. The article also discusses major results of two surveys conducted by the author (1999 and 2005), investigating the application of management accounting methods in Poland's enterprises and changes taking place in this respect.

---

¹⁶ Dr Anna Szychta, Katedra Rachunkowości, Uniwersytet Łódzki, adiunkt.

Zakres ujawnień zasobów intelektualnych w raportach rocznych spółek giełdowych w Polsce

*Gertruda Krystyna Świdarska*¹⁷
*Piotr Podłowski*¹⁸

Reporting intellectual capital in annual reports: evidence from Poland.

Summary

The study covers 81 from 201 companies listed in 2004 on Warsaw Stock Exchange in Poland. The researchers looked at 22 fields of intellectual capital gathered in three groups: People's Competence, Internal Structure and External Structure, so the level of maximum disclosure was 22. The average disclosure in 2004 was 3,29. The researchers will look for explanation of such a low level of disclosures in further studies.

---

¹⁷ Prof. dr hab. Gertruda Krystyna Świdarska, Katedra Rachunkowości Menedżerskiej, Szkoła Główna Handlowa, Kierownik Katedry.

¹⁸ Mgr Piotr Podłowski, Katedra Rachunkowości Menedżerskiej, Szkoła Główna Handlowa, asystent.

Innowacje a międzynarodowe i amerykańskie standardy rachunkowości

*Jan Turyna*¹⁹
*Jan Rak*²⁰

Streszczenie

Celem referatu jest zaprezentowanie innowacji od strony rachunkowości, a zwłaszcza Międzynarodowych Standardów Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) oraz standardów rachunkowości amerykańskiej (US GAAP). Rachunkowość dotychczas nie zdefiniowała pojęcia innowacji, ani też nie traktuje ich jako odrębnego składnika zasobów gospodarczych, ujmowanego w bilansie przedsiębiorstwa.

Pierwsza część referatu zawiera wyniki badań i studiów literaturowych oraz wnioski autorów poświęcone istocie i pojęciu innowacji we współczesnej organizacji gospodarczej. W drugiej części referatu przedstawiono dyskusje nad pojęciem innowacji jako elementu wartości niematerialnych i prawnych, w świetle MSSF i US GAAP. Ostatnia część opracowania nawiązuje do wykorzystania innowacji w zarządzaniu rzeczowymi aktywami trwałymi, również na podstawie międzynarodowych źródeł standaryzacji rachunkowości.

Innovations in the light of International and US Accounting Standards

Summary

The paper presents innovations in the context of accounting concepts and principles, particularly those contained in International Financial reporting Standards (IFRS) as well as US Generally Accepted Accounting Principles (US GAAP). Until today accounting hasn't yet defined innovations as a part of an entity's resources. They are still recognized as a part of either intangible assets or long-term tangible assets and are presented in a balance sheet as items of those categories.

The first part of the paper includes some general assumptions, remarks and opinions of authors on the nature of innovations. The second part concentrates on the discussion of innovation elements of intangible assets in the IFRS and US GAAP. The final part of the paper analyses innovations as elements of long-term tangible assets in the IFRS and US GAAP.

---

¹⁹ Prof. dr hab. Jan Turyna, Uniwersytet Warszawski, Wydział Zarządzania, Katedra Finansów i Rachunkowości.

²⁰ Dr Jan Rak, Uniwersytet Warszawski, Wydział Zarządzania, Katedra Finansów i Rachunkowości.

Nauczanie rachunkowości finansowej na Wydziale Zarządzania Uniwersytetu Łódzkiego

*Ewa Walińska*²¹
*Marcin Michalak*²²

Streszczenie

W artykule autorzy przedstawiają trzy modele kształcenia w zakresie rachunkowości finansowej w szkołach wyższych na przykładzie trzech typów studiów (magisterskich i dwóch podyplomowych), prowadzonych przez Katedrę Rachunkowości na Wydziale Zarządzania Uniwersytetu Łódzkiego. Autorzy omawiają przedmiotowe modele w kontekście zróżnicowanych potrzeb i charakterystyk odbiorców procesu dydaktycznego.

Educational models of financial accounting at the Management Faculty of Łódź University

Summary

The paper outlines three educational models of financial accounting oriented towards different groups of students (one at the master's degree and two for postgraduates) which are carried out by the Accounting Department at Lodz University. The authors discuss the programs of the selected models in the context of information and decision needs of their users (students groups).

---

²¹ Dr hab. Ewa Walińska, Uniwersytet Łódzki, Katedra Rachunkowości.

²² Mgr Marcin Michalak, Uniwersytet Łódzki, Katedra Rachunkowości.

Propozycja systemu wskaźników rentowności netto aktywów (ROA)

*Dariusz Wędzki*²³

Streszczenie

W artykule zaproponowano rozwinięcie systemu wskaźników finansowych na podstawie tradycyjnego systemu rentowności netto sprzedaży oraz rotacji aktywów. Model zbudowano na 3 rodzajach wskaźników:

- rentowności poszczególnych rodzajów sprzedaży, tj. operacyjnej, inwestycyjnej itd.,
- produktywności aktywów związanych z tymi rodzajami działalności,
- udziału aktywów dla tych rodzajów działalności.

A proposition of return on assets financial ratio system

Summary

In the paper a financial ratio system of return on assets is developed from traditional return on sales and assets turnover ratio model. The model was built on three kinds of ratios:

- return on different types of sales i.e. from operating activity, investing activity and so on,
- turnover ratios on assets assigned to those types of activity,
- assets used in those activities.

Next, the ratios of above areas are described and the whole model – a mathematical equation and graphical chart – are presented.

---

²³ Dariusz Wędzki, Katedra Rachunkowości Akademii Ekonomicznej w Krakowie.

Audytor wewnętrzny doradcą kierownika jednostki

*Kazimiera Winiarska*²⁴

Streszczenie

W początkowym okresie rozwoju audytu wewnętrznego audytor zajmował się wyłącznie audytem finansowym. W drugiej połowie XX wieku audytorowi przypisano nowe zadanie. Stał się konsultantem kierownictwa jednostki w zakresie systemu kontroli wewnętrznej, zarządzania ryzykiem, prognozowania przyszłości i doskonalenia metod zarządzania.

Audytor ocenia, czy działalność jednostki jest bieżąco kontrolowana. Testuje mechanizmy kontroli, informuje o zidentyfikowanych obszarach zagrożonych ryzykiem i doradza kierownictwu dla podjęcia najbardziej optymalnych przedsięwzięć gospodarczych.

Właściwe wykorzystanie wyników audytu wewnętrznego przez kierownika jednostki umożliwi optymalizację procedur zachodzących w jednostce, przestrzeganie terminów realizacji zadań, legalność działania i jednolitą interpretację przepisów wykonawczych.

Internal auditor as the advisor of a unit' s manager

Summary

In the initial phase of internal audit development the internal auditor was only responsible for financial audit. In the second half of 20th century new tasks were assigned to the auditor. He became the advisor of an enterprise management in areas related to internal control system, risk management, giving forecast about the future and improvement of management methods.

The auditor examines whether enterprise activity is being controlled. He tests control mechanisms, informs about all identified risk areas and advises the management in order that optimal decisions can be made.

The right use of the results of internal audit allows optimization of the procedures taking place in the enterprise, timeliness, legality of activity and consistent interpretation of legislation.

---

²⁴ Prof. dr hab. Kazimiera Winiarska, Uniwersytet Szczeciński, Wydział Nauk Ekonomicznych i Zarządzania, Katedra Rachunkowości.